

A person wearing a yellow helmet and a dark wetsuit is rappelling down a large, powerful waterfall. The water is white and turbulent. The person is holding onto a rope that extends from the top of the frame. The background is dark, suggesting a rocky cliff face.

WayScience

VI Міжнародна науково-практична
інтернет-конференція

«Сучасний рух науки»

WayScience

VI Міжнародна науково-практична
інтернет-конференція

«Сучасний рух науки»

Редакція Міжнародного електронного науково-практичного журналу «WayScience»

Матеріали подані в авторській редакції. Редакція журналу не несе відповідальності за зміст тез доповіді та може не поділяти думку автора.

Сучасний рух науки: тези доп. VI міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, 4-5 квітня 2019 р. – Дніпро, 2019. – 1395 с.

VI міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасний рух науки» присвячена головній місії Міжнародного електронного науково-практичного журналу «WayScience» – прокласти шлях розвитку сучасної науки від ідеї до результату.

Тематика конференцій охоплює всі розділи Міжнародного електронного науково-практичного журналу «WayScience», а саме:

- державне управління;
- філософські науки;
- економічні науки;
- історичні науки;
- юридичні науки;
- сільськогосподарські науки;
- географічні науки;
- педагогічні науки;
- психологічні науки;
- соціологічні науки;
- політичні науки;
- інші професійні науки.

Дніпро – 2019

Вересоцька Н. РОЗВИТОК КРЕАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЯК ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	181
Винарчик М.П. ЄВРОПЕЙСЬКА БІЛІНГВАЛЬНА ОСВІТА	186
Височан Л.М. НЕСТАНДАРТНІ ФОРМИ РОБОТИ НА УРОКАХ ПРИРОДОЗНАВСТВА	191
Vishnevskaya O. MARKETING TOOLS TO ENHANCE THE COMPETITIVENESS OF THE ENTERPRISES	197
Вишневська Л.В. МІСЦЕ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ РЕЙТИНГАХ	201
Вінницька О.А., Чолинець Я.В. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ МІЖНАРОДНОГО ФІНАНСОВОГО РИНКУ	203
Волошин Ю.А., Кулиш С.Н. ГЕНЕРАТОР ММ-ДИАПАЗОНА НА ВОЛНОВОДНО-ЩЕЛЕВОЙ ЛІНІИ	207
Гаврилюк Д.В. СУЧАСНИЙ СТАН АГРОСТАХУВАННЯ В УКРАЇНІ	212
Галатюк М.Ю., Галатюк Т.Ю. ЛОГІКО-СЕМАНТИЧНИЙ АНАЛІЗ ЗМІСТУ МЕТОДОЛОГІЧНОЇ КУЛЬТУРИ СТАРШОКЛАСНИКІВ У КОНТЕКСТІ ВИВЧЕННЯ ПРИРОДНИЧИХ ПРЕДМЕТІВ	217
Гапоненко Л.О. МЕТОДИКА РОЛЬОВИХ ПОЗИЦІЙ ПРОФЕСІЙНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ БАКАЛАВРІВ-ПСИХОЛОГІВ	221
Гладкова В.М. АКМЕОЛОГІЧНІСТЬ ЯК СУТНІСНА КОНСТАНТА ШЛЯХУ РОЗВИТКУ СУБ'ЄКТА ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	226
Голіней Г.М. РІЧНИЙ ЦИКЛ І СЕЗОННІ ЯВИЩА В ЖИТТІ ХИЖИХ ПТАХІВ	229
Голуб Ю.М. ЕКОЛОГІЧНИЙ СТАН МІСТА ЧЕРНІГОВА ТА ДИНАМІКА ЙОГО ЗМІН В КОНТЕКСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ СТАЛОГО РОЗВИТКУ	232
Голубьонкова О.О., Чирка В.В. ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ	

РІЧНИЙ ЦИКЛ І СЕЗОННІ ЯВИЩА В ЖИТТІ ХИЖИХ ПТАХІВ

Голіней Галина Михайлівна

кандидат сільськогосподарських наук, викладач
Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

Хижі птахи є одними з найбільш потужних консументів, що полюють на різні групи хребетних, у тому числі на ссавців. Для деяких видів птахів ссавці становлять основу харчової бази, що особливо добре відомо для сов та канюків.

Вагомий внесок в науку про птахів внесли А.А. Бокотей, Г. Фесенко, В.В. Серебряков які проводили наукові дослідження в галузі вивчення орнітофауни та екології птахів України. Детальні дослідження, проведені такими знавцями хижих птахів, як В.М. Галушин, Ю.Б. Пукинський, Г.П. Дементьев, Ян Ньютон (Ian Newton) і Джеймс Фергюссон [3, 4].

Низка досліджень характеризує птахів як індикаторів стану природного середовища, яке вони заселяють. У змінах видового складу та чисельності птахів наочно відображаються як позитивні, так і негативні зміни в місцях їхнього гніздування, зимівлі, на шляхах міграцій. Тому в моніторингу стану довкілля різних регіонів країни птахам має приділятися якнайбільше уваги [1].

Упродовж року, у зв'язку із сезонними змінами умов існування і характером спадкових пристосувань до навколишнього середовища, життя птахів змінюється. Біологічні періоди, з яких складається життєвий цикл птахів, зумовлені інстинктами.

Для птахів, що живуть протягом року в одній місцевості, виділяють два основні періоди - гніздування й зимівлю. У птахів, які змінюють район перебування, виокремлюють чотири основні періоди - весняний переліт, гніздування, осінній переліт, зимівлю.

Річний цикл птахів складається з таких періодів: підготовка до розмноження, виведення пташенят, линяння, підготовка до зимівлі, зимівля. На

річний цикл впливають: тривалість світлового дня, зміна умов живлення, поведінка особин свого виду тощо.

Птахи, готуючись до зимівлі, інтенсивно живляться. Відбувається накопичення запасів жиру, який потрібний для міграцій і зимівлі. Під час підготовки до розмноження більшість видів утворюють пари, деякі на кілька років або на все життя. Це моногами. У полігамних видів самець паруються одразу з кількома самками.

Після розмноження відбувається зміна оперення — линяння. Більшість птахів линяє після завершення вигодовування пташенят, або відразу після відкладання самками яєць. Линяння буває повне, під час якого змінюється все оперення, і часткове, коли махові і рульові пера не замінюються. У хижих птахів линяння відбувається поступово, тому вони не втрачають здатності до польоту.

Залежно від розвитку сезонних переміщень птахів поділяють на осілих, кочових і перелітних. Осілі птахи, незалежно від змін сезонів року, живуть в одній і тій же місцевості. Значних переміщень вони не здійснюють.

З похолоданням кочові птахи починають мігрувати (віддаляються від літніх місць гніздування на десятки і навіть сотні кілометрів), шукаючи для себе корм. В них не буває постійних місць зимівель. До кінця зими кочові птахи, зазвичай, наближаються до колишніх місць гніздування.

Перелітні птахи відлітають від місць гніздування на зимівлю за тисячі кілометрів і повертаються до них. Птахи мають певні терміни відльоту та прильоту, сталі маршрути перельотів та постійні місця зимівлі.

Серед перелітних птахів розрізняють ближніх (які гніздяться в Україні і зимують у Середземномор'ї) і дальніх мігрантів (наприклад, які гніздяться в Україні і зимують на півдні Африки (лунь лучний).

Для визначення числа територіальних пар та у період вигодовування пташенят території відвідують не рідше двох разів за сезон. Слід пам'ятати, що початок розмноження у різних видів хижих птахів відмічається у різний час. Так, для виявлення зайнятих гніздових територій осілих птахів (великий та

малий яструби) спостереження необхідно починати вже у лютому. Тоді як для пізньоприлітних видів (осоїд, підсоколик великий) такі дослідження доречні у травні.

Слід враховувати, що терміни гніздування різняться у різних регіонах України, варіюють по роках, а в одній місцевості – у різних пар. Необхідно також відрізнити гніздових та пролітних птахів. Адже північні мігранти ще регулярно пролітають, коли наші хижі птахи вже насиджують кладки.

Вже в лютому перші з хижих птахів міграції здійснюють канюк (*Buteo buteo*) і яструб великий (*Accipiter gentilis*). У березні міграції і токування спостерігається у яструба малого (*Accipiter nisus*), канюка (*Buteo buteo*) і сапсана (*F. peregrinus*).

Найпізніше, у квітні, з хижих птахів на території району з'являються лунь лучний (*Circus pygargus*) і кібчик (*F. vespertinus*). Це обумовлено тим, що ці види є трансекваторіальними мігрантами, їх зимівля проходить на півдні Африки [2].

Отже, життєвий цикл і сезонні явища хижих птахів варіюється і тому моніторингу стану довкілля різних регіонів країни птахам має приділятися якнайбільше уваги

Список літератури:

1. Воїнственський М. А. Птахи / Воїнственський М. А. – К.: Рад. школа, 1984. – 304 с.
2. Милобог Ю.В. Оценка состояния популяции кобчика в Украине / Милобог Ю.В., Ветров В.В. // Хищные птицы в динамической среде третьего тысячелетия: Тр. VI Междунар. конф. По соколообразным и совам Северной Евразии, г. Кривой Рог, 27–30 сентября 2012 г. – Кривой Рог: Изд. ФЛ-П Чернявский Д.А., 2012. – С. 197-205.
3. Серебряков В.В. Атлас птахів України (поширення та характер перебування) / Серебряков В.В. – К.: Фітосоціоцентр, 2012. – 240 с.
4. Фесенко Г. В. Птахи фауни України (польовий визначник). / Фесенко Г. В., Бокотей А. А. – К., 2002. – 416 с.